

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) LIII (47)

Štev. (Nº) 34

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

15 de septiembre - 15. septembra 1994

ARH. MARJAN EILETZ

Slovenski kulturniki se duhovno vračajo

Govor v Cankarjevem domu v Ljubljani 11. septembra ob 40-letnici SKA

Želel bi, da bi te moje besede izzvenele kot oznanilo duhovnega povratka slovenskih kulturnikov iz skoraj polstoletnega eksila, ko jih je revolucijska vihra razpršila v svet. Rad bi zaupal, da se bodo slovenski kulturniki v domovini potrudili dojeti smisel in pomen tega fenomena, tega enkratnega pojava v naši zgodovini, ki samo potrjujejo tisočkrat povedano resnico, da je eden prvenstvenih vzrokov za čudežni obstoj našega tisočletnega naroda naša zvestoba najglobljim človeškim prvinam: jeziku in veri. Te prvine so oblikovale duh slovenskega naroda, ki se stoletja odlikuje z različnimi značilnostmi, kot so poštenost, potrpežljivost, spoštovanje svojega bližnjega, vzajemnost, delavnost in še kaj. A vendar, sredi tega stoletja je slovenski narod doletela strašna usoda.

Trojna okupacija sovražnih sosedov ter istočasen izbruh stalinistične revolucije je spremenila v našem narodu neznane razdiralne sile, ki jih je potrebovala za dokončno izvedbo perverzega načrta. Slovenec se je zarotil proti Slovencu bratu in vžgal se je brezupni mrtvaški ples ob zvokih lažnih melodij in po scenariju polnem strastnega sovraštva, s katerim so omamili slovensko dušo. Pretrgale so se notranje vezi narodnega tkiva, ki se morda nikoli več ne bodo zarasle.

Po zmagi enoumja so se preživeli in ubegli protirevolucionarji razpršili v svobodni svet, kjer so delili usodo eksila s stotisočimi begunci iz vzhodne Evrope, iz železne zaves. Ni moj namen opisovati vsega telesnega in duševnega trpljenja, ki so ga morali prenašati begunci, saj so tudi množice drugih nesomišljenikov režima, ki so ostali v domovini, prenašali mnogo huje krivice in preganjanja.

Danes se spominjamo naših kulturnikov, ki so trpeli begunstvo; a kar je bilo zanje še huje, zamlanost in preziranost od strani matičnih oblastnikov. Ni jih motilo zmerjanje s kvizlinštvom in izdajalstvom, saj to je bila laž in kot taka jim ni segla v dušo. Najbolj jih je dušilo izgnanstvo iz naravnega okolja. — rešila pa jih je njihova volja po življenju. Njih strast in nuja po slovenskem kulturnem ustvarjanju jim je bila odskočna točka za njihov polet v to zdamsko slovensko avanturo.

Štiridesetletni jubilej Slovenske kulturne akcije je spomin na obeležje prave kulturne revolucije, „revolucije duhov“, kot jo je poimenoval njen ustanovni član in dolgoletni predsednik Ruda Jurčec. Zasnovana kot zares svobodna in od vseh oblasti neodvisna skupnost je združevala domala vse poznane slovenske kulturnike zunja matične domovine, ki, kot stoji v prvem členu pravilnika, „žele z ustvarjalnim in posredovalnim delom pomagati pri ustvarjanju in širjenju kulturnih vrednot, posebno slovenskih.“ V tretjem členu pa pravi: „Idejni temelj organizacije je naravni etični zakon, potrjen in izpopolnjen po krščanskem svetovnem nazoru.“

Kmalu po sklicu v februarju 1954 so se začeli strinjati okoli ustanove ljudje različ-

nih prepričanj in pogledov na umetniško in znanstveno storilnost, a vse — kot je zapisal neki član: „...v svežem, žehtečem hotenju po svobodi slovenske ustvarjalnosti, ki je uradna domovina ni dovolila.“

Tedanjí predsednik je zapisal ob prvem desetletju: „...Pod stebri bazilike sv. Petra smo dognali, da nismo naplavina poraza!“ Šlo je le za to, da bi ostali zvesti širini sveta: od vseh strani nas je zalivala, varila nove vzmete pljuč in utripov! — Odhajali smo v svet, a nismo odhajali v tujino: bili smo na poti po tisto, kar je bilo naše. Ves svet nam je voljno legal v naročja, zvenelo je od vseh stran, pred nami je bil velik, svetli prt brezbrežnosti, na njem darovi, prebogati za otroke najmanjšega naroda v Evropi. Vsi in vse je raslo v ogromnost templjev, lovili smo se v kupole brez stolpov, srepeli v opojno tekmo z večnostjo... Oči nam zalivajo zlate in modre barve listin o večni zasidranosti slovenstva — med nas prihaja, ker je brez mej; mej ni bilo pred nami, jih ni in jih nikdar več ve bo po vsej zemeljski obli... Vsak je v svoji kamrici brez mej, ko je bolečina sreča in je sreča bolečina. Ponižje prihajamo, da bi se postavili ob stran BESEDI, ki je zapisala: „Žive naj vsi narodi...“

Danes moramo s ponosom zapisati nekaj statističnih podatkov iz štirideset let SKA: seznam članstva dosega število 160. Od teh je bila ena petina ženskih ustvarjalok. Danes živi še 111 naših članov, ki so razdeljeni po 16 deželah. Delovni odseki so: družbeni, filozofski, glasbeni, gledališki, likovni, literarni, prirodoslovnno-znanstveni, teološki in zgodovinski odsek. SKA je izdala do danes 56 publikacij, od teh je 78 knjižnih in 78 revijskih izdaj. V Buenos Airesu smo imeli v štiridesetih letih 512 kulturnih večerov, 30 glasbenih večerov in koncertov, 33 likovnih razstav ter še 352 prireditev in predavanj iz ostalih odsekov.

Naj pridam še to, da se imamo zahvaliti za tako žetev našim idealizma polnim slovenskim zdamskim in zamejskim kulturnikom. Kot je dejal eden njenih članov v letu 1974... „v čezpoklicnem ustvarjalnem duhovnem delu za v svet razmetano slovenstvo, za živost slovenskega duha v svobodi niso iskali ne dobičkov, niti prejeli nagrad, delali in garali — za božji lon, pa le prevečkrat dajali in še dajejo tudi iz lastnega žepa za slovensko ustvarjanje: kaj telesni napor, kaj neprespane noči, kaj skop odmerjen čas — da se le ohranja, da živi, da se razvija vse, česar uradna Slovenija ne dovoli.“

V takem vzdušju se je rodila in živela Slovenska kulturna akcija. Razpeta med lepoto in tragiko preteklosti in med upanjem na jutri. Tako je začela in vztrajala do danes. Dolga štiri desetletja, dvojje generacij. Mnogi upi so se izpolnili, zamlanost in nadvladje laži v domovini tudi že skopnevala pod toplimi žarki resnice in pravice. Vrsta zdamskih kulturnikov so se zredčile, jesen in zima sta nas dohiteli. Le nekateri se vračajo domov, drugi preživeli in

(Nad. na str. 3)

Peterle pripravljen odstopiti

V ponedeljek, 12. septembra, je predsednik SKD Lojze Peterle v pogovoru poudaril, da je SKD vedno pripravljena za združitev s SLS, saj imata skoraj enak program in se obračata tudi na iste volilce. V primeru združitve je pripravljen odstopiti z mesta predsednika SKD in tudi mesta zunanjega ministra, krščanske demokracije pa je pripravljena zapustiti koalicijo z LDS!

Komentator Dela z dne 13. septembra

V. Vodušek pravi, da je ta ponudba znak velike krize, v kateri se je znašla SKD in da je v njenih rokah ključ za razdelitev politične moči v prihodnosti Slovenije.

SKD postaja vse bolj siamski dvojček liberalnih demokratov, pač pa bi ločitveno operacijo lahko prenesla. SKD je sredinsko politična stranka, ki odklanja tako levi kakor desni ekstremizem. Je pa nevarnost, da bo sama pristala na robu političnega prostora.

Sporazum o nastopu na lokalnih volitvah

SKD do 15. septembra ne bodo podpisali sporazuma o skupnem nastopu na lokalnih volitvah, saj vztrajajo, da se takšen dogovor sklene le med parlamentarnimi strankami, je 9. septembra na časnikarski konferenci SKD povedal Miroslav Mozetič. SKD podpira sodelovanje novih demokratičnih strank na lokalnih volitvah in pušča vso avtonomijo dogovarjanja občinskim odborom svoje stranke. O tem se je odločalo na politični koordinaciji SKD, 15. septembra pa bo dokončno odločal Svet stranke.

Predsedniki in glavni tajniki oziroma pooblaščen predstavniki Liberalne stranke,

Narodne demokratske stranke, Slovenskih krščanskih demokratov, Slovenske ljudske stranke, Slovenske nacionalne desnice, Socialdemokratske stranke Slovenije in Zelenih Slovenije so se sporazumeli, da bodo dogovor o skupnem nastopu na volitvah za župane in občinske podpisali 14. septembra. Sporazum je predlagan v besedilu, ki so ga vse prisotne stranke oblikovale na srečanju 1. septembra. Stališče vseh sodelujočih strank z izjemo SKD je bilo, da je programski del sporazuma ključnega pomena, ker stranko in njihove kandidate zavezuje do volilcev.

Vlada o italijanskih predlogih

Pogovori slovensko-italijanske komisije za premoženjsko-pravna vprašanja 2. septembra v Rimu — vodila sta jih soprodsednika Tone Poljšak in Vincenzo Mano — so se končali brez konkretnih dogovorov, vendar ne tudi brez rezultatov. „Čas ni izgubljen, kajti Italijani začenejo razumeti, da se problemov ne da reševati na hitro,“ je po pogovorih povedal Poljšak.

Politični kolegij premiera Drnovška je v petek, 9. septembra, razpravljal o vsebini dokumenta, ki ga je italijanska stran predala slovenskim predstavnikom v Rimu. V

njem so zajeti italijanski predlogi za rešitev odprtih vprašanj med državama. Člani kolegija so ponovno izrazili odločenost Slovenije za spoštovanje meddržavnih sporazumov in za plačilo ostanka odškodnine po rimskem sporazumu. Poudarili so tudi potrebo po zakonski zaščiti slovenske manjšine v Italiji in po obojestranskem spoštovanju pravic manjšin v obeh državah. Vlado resorji morajo pripraviti pripombe na ponujeno italijansko deklaracijo ter oblikovati konkretni predlog uskladitve slovenske zakonodaje z zakonodajo držav EU.

Slovenski dan v letu 1994

Na letošnjem Slovenskem dnevu — katerega bomo praznovali v mesecu oktobru v Našem domu v San Justu — bo nastopila tudi Akademsko folklorna skupina France Marolt iz Slovenije. Vodi jo prof. Mirko Ramovš, ustanovil pa jo je France Marolt, ki je skupaj s svojo ženo Tončko ter znano etno-koreografino Marijo Šuštar preučeval slovensko folkloro in tipične slovenske plesne skupine — ki nosi njegovo ime — je ustanovila leta 1948. Po kakovosti izvajanja gorenjskih, koroških, primorskih, dolenjskih, štajerskih, prekmurskih in belokranjskih plesov je kmalu zaslovela tudi izven slovenskih meja. Leta 1985 pa je sošolec gospe Šuštar prof. Mirko Ramovš, prevzel tehnično vodstvo skupine. Opirajoč se na lastna raziskovanja jo je kvalitativno še izboljšal. Glasbeno vodstvo pa je prevzel Julij Štrajner.

Od ustanovitve pa do danes je ta folklorna skupina zadovoljivo prikazovala značilnosti slovenskih plesov tako v domovini kakor tudi v inozemstvu. Prof. Ramovš je naštudiral 40 radijskih programov ter 23 televizijskih oddaj. Na več festivalih so želi priznanja za tehnično in kulturno kreativnost ter zato odnesli razne nagrade. Letos so povabljeni na mednarodni festival v Argentini s sedežem v Santa Fe. Trajal bo tri tedne in bodo gostovali po raznih krajih. Ustavili se bodo za nekaj dni tudi med nami in bodo stopili v stik z vsemi, ki se zanimajo za slovensko folkloro. Kakor je omenjeno zgoraj, bodo nastopili tudi na Slovenskem dnevu v San Justu, kjer bomo imeli priliko prisostvovati njihovemu ustvarjalnemu podajanju slovenskih narodnih plesov.

Priredila Pavlina Dobovškova

Rešen problem v Razkrižju

Sveti sedež je izdal poseben odlok z datumom 12. avgusta 1994 in podpisom kardinala Angela Sodana in ga poslal kardinalu dr. Franju Kuhariću. S tem mariborski škof dr. Franc Kramberger prevzema na slovenskem ozemlju v dveh župnijah zagrebške nadškofije — gre za župnijo Razkrižje in tri vasi v župniji Štrigova — popolno apostolsko administraturo.

„Glede na zahteve večine slovenskih vernikov tega območja se je vatikansko državno tajništvo odločilo v duhu temeljnega načela, da je zveličanje duš v Cerkvi vedno najvišji zakon,“ je poudaril mariborski škof dr. Kramberger.

Gre za začasen ukrep, ki ne spreminja meja zagrebške nadškofije. V odloku je zapisana ugotovitev, da meja med Hrvaško in Slovenijo še ni uradno ratificirana, da pa sta vladi omenjenih držav sporočili, da meja v župniji Razkrižje in Štrigova ni dvomljiva. Sicer pa ne gre za spreminjanje meje škofij temveč le za začasno izročitev apostolske uprave tega slovenskega ozemlja mariborskemu škofu.

„Ne gre za apostolsko administraturo nad celotnim ozemljem Razkrižja in Štrigova, ampak samo njihovih delov, ki so znotraj meja Republike Slovenije,“ je pove-

dal mariborski škof dr. Franc Kramberger, ko je pojasnjeval vsebino odloka vaticanskega državnega tajništva. Odlok začne veljati takoj.

Zagrebški nadškof dr. Kuharić je v svojem pismu mariborskemu škofu izrazil pričakovanje, da z odlokom Svetega sedeža ne bodo kršene pravice tamkajšnje hrvaške manjšine do uporabe svojega jezika v liturgiji. V ospredje je postavil tudi položaj razkrižkega župnika Stjepana Slavička. Škofa dr. Krambergerja je prosil, naj se z njim pogovori o vseh naslednjih korakih; tudi o trajanju njegove službe v Razkrižju.

Po besedah dr. Franca Krambergerja bodo omenjeni predeli obeh župnij še vedno pripadali zagrebški nadškofiji, s pastoralnega vidika pa bo posledj zanje skrbela mariborska škofija. Mariborski škof ima dolžnost in pravico opravljati vse pastoralne dejavnosti na tem območju, torej tudi pošiljati duhovnike.

„Toda o vsem se bo treba v naslednjih tednih pogovoriti tako z nadškofom Kuharićem kot z župnikom Slavičkom,“ je poudaril dr. Kramberger. „V Razkrižju bo posledj služboval slovenski župnik upravitelj s popolnimi pooblastili župnika.“

F. H., „Slovenec“

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Malokrat je umik določenega kandidata s politične scene povzročil tak potres kot odločitev kordobskega guvernerja Angeloza, ki je pretekli teden objavil, da se ne bo potegoval za predsedniško kandidaturu radikalne stranke. Udarac je bil močan ra radikale same kot tudi za vlado, čeprav iz drugačnih vzrokov. Za tem se je sprožila silna kampanja, da bi Angeloza prepričali, naj vendar spremeni svoj sklep. Do trenutka, ko pišemo te vrstice, so bili vsi napor zamen.

LOČENI V NESREČI

Spomin težko najde čase, ko naj bi se radikalna stranka nahajala v tako težkem položaju kot danes. Sto let življenja ji je prineslo mnogo veselja, pa tudi težkih trenutkov. Današnji položaj je čuden: vlada popolna svoboda, nihče nikogar ne preganja, demokracija je v polnem razmahu in še pred nekaj leti so radikali trdno sedeli na vladi in sanjali o desetletjih srečnega urejanja države in družbe. Sedaj pa ne le da nimajo nikakega izgleda za dosego zmage na prihodnjih volitvah, marveč se nahajajo v resni nevarnosti, da jih prekosi rastoča Velika fronta, kateri se približuje vedno več voditeljev in simpatizerjev, ki so se tradicionalno nagibali k radikalizmu.

Vse to je videl Angeloz in vse to je tehtal v dneh, ko se je odločeval ali se spusti v volilni boj ali ne. Upošteval je razvoj stranke v zadnjih letih. Ko se je moral Alfonsín po sili razmer predčasno umakniti s predsedništva, je v stranki nastalo močno gibanje, da bi ga zrinili tudi z vodstva radikalizma. To jim je uspelo, a nesreča ob vsem je bila, da ni bilo med radikali nikogar, ki bi močno in odločno zasedel njegovo mesto. Prej ideološko in organizacijsko enotna stranka se je izkazala kot skupek kaj različnih, ločenih in skreganih struj; njihov boj za nadoblast, čeprav na zunaj uglajen in urejen, se je izkazal za kaj krvavega: rane, ki so jih pustili porazi tega ali onega voditelja niso zaceljene in spopadi se nadaljujejo „v dnu globočine“. Namesto, da bi jih nesreča združila v enoten boj za vstajenje, so se pognali v pretep, kdo bo obdržal večji kos trupa.

Angeloz je to videl. Ko je De la Rúa, senator in voditelj radikalizma v prestolnici države, nenehno zahteval, naj se Alfonsín dokončno odpove vodstvu stranke, da se tako pospeši potrebna prenova, se ni Angeloz nikdar jasno postavil ne na eno ali drugo stran. Sam je sicer večkrat trdil, da Alfonsín bolj škodi kot koristi stranki; namesto da bi skušal povezati sorodne skupine v močno strujo, se je bolj brigal za ojačenje lastne pozicije kot za usodo stranke. Ko je Alfonsín podpisal pakt v Olivosu, se Angeloz ni upiral in se oddaljil od tistih, ki so v stranki napadli vodjo. Zadnje čase je predsedoval „komisiji za politično akcijo“, katere namen je bil predložiti načrt za prenavo stranke. Njegovi predlogi, sicer stvarni in dobronamerni, so naleteli na odpor marsikaterih skupine in številnih veljakov, ki so videli, da bi sprememba ogrožala njihove interese.

V takem vzdušju se je moral Angeloz odločiti o svoji predsedniški kandidaturi za radikalno stranko. In tu novo razočaranje. Namesto da bi radikali resno iskali predstavnike s stvarno možnostjo za zmago na notranjih volitvah, ki bi obenem imeli privlačno moč potegniti v poznejšem volilnem boju vsaj del volivcev, je bilo predstavljanje predsedniških kandidatur le sprehod za razkazovanje in iskanje puhlega slovesa. A

kar je Angeloza najbolj bolelo (in skrbelo) in ga končno odločilo, da se je odpovedal kandidaturi, je bilo približevanje močnih radikalnih sektorjev Veliki fronti. Konkretno: Fredy Storani, ki vodi stranko v provinci Buenos Aires, je vztrajal na lastni predsedniški kandidaturi, obenem pa ljubimkal z Alvarezom in Bordonom, gledajoč bolj na drugi volilni krog in na lastni položaj v sklopu neke hipotetične zmage združene opozicije, kot pa na usodo radikalizma.

NOVA SCENA, NOVE DRAME

A zakaj preplah v vladi zaradi Angelozovega odstopa? Večkrat smo že zapisali, da Menemu nikakor ni všeč možnost drugega volilnega kroga. S tega vidika je vladi izredno koristila razdeljena opozicija. Svoj čas ob priložnosti ustavodajnih volitev so se ponekod celo slišale obtožbe, da so peronistični krogi denarno podpirali Veliko fronto, da bi tako znižali vpliv radikalizma, katerega so tedaj smatrali za drugo silo v državi. Toda danes, kot kažejo ankete, radikalizem nenehno nazaduje, Velika fronta pa raste. Umik Angeloz je tisti zadnji hud udarec, kajti bil je mož, ki je v družbi užival velik ugled in v nekaterih anketah celo presegal Alvareza in samega Menema. Mnogi niso imeli namena voliti ga, toda spoštovali so ga bolj kot katerega koli drugega kandidata.

Z odstranitvijo (ali umikom) Angeloz se Velika fronta znajde pred izredno možnostjo, da prepričljivo zasede drugo mesto, vlada pa pred dejstvom, da se je nasprotnik spremenil. Vedno so v zadnjih tednih volitev udarjali po radikalih s spominom na predhodni (in sramotni) umik Alfonsína z vlade. S čim naj udarjajo po levici, ki je vedno bolj na sredini (izjave Alvareza podjetnikom so vredne zmernega liberalnega ekonomista), ki nima preteklosti, po kateri bi se dalo udarjati, ki izhaja iz peronistične korenine in ki ima vabljiv socialni prizvok. Za Menema postaja stvar vedno bolj zapletena. Se je čuditi torej, da so bili vladni napor podobni radikalnim, z ednim ciljem, da bi se Angeloz premislil in se predstavil za predsedniškega kandidata? Glede možnosti predsedniške formule Menem-Angeloz, pa je le sad vroče fantazije.

Medtem se odločajo tudi druge politične usode: Alfonsín je ponudil svoj odstop, če bi Angeloz spremenil stališče. A če bo šlo tako naprej, bo moral voditi stranko v novem hudem političnem porazu. Duhalde je primoran, če hoče znova postati guverner buenosaireske province, izvesti plebiscit, katerega izid je neznanka. Mnogi guvernerji v notranosti države (Reutemann, Ortega) upajo le še (a kaj šibko), v odločitev vrhovnega sodišča. Pravosodni minister Barra je iznašel pravo politično-legalno alkimijo, ki naj bi jim odprla pot do ponovnih kandidatur. Kar se prestolice tiče, je Menem zamenjal župana. Novi (Jorge Domínguez), ki naj bi bil zadnji neizvoljeni župan Buenos Airesa, ima težko nalogo. V čim krajši dobi (pred koncem volilne kampanje prihodnje leto) mora urediti ta kaos, ki je mesto ob Srebrni reki. Popraviti pločnike, zamašiti luknje v asfaltu, organizirati promet, preprečiti nove povodnje, počistiti ceste, itd., itd. Trdi, da je mogoče. A od vlade zahteva 300 milijonov, ki jih potrebuje, a jih mesto nima. To je za vlado cena, da trimilijonsko mesto in še nekaj milijonov prebivalcev predmetja, ki vsak dan živijo v njem, ne bi šli na volitve s prevelikim srdom v duši.

Zgodilo se je v Sloveniji

V Mariboru je nadaljevalo stavko do 7. septembra 3400 zaposlenih v tovarni TAM oziroma njenih družbah Gospodarska vozila, Bus, Motor, Metalurgija, Inženiring in STP. V tovarnah sta posredovala minister za gospodarske dejavnosti Tajnikar in ministrica za delo Klinarjeva.

4. septembra je odpotovala v Kairo na konferenco o prebivalstvu in razvoj slovenska delegacija pod vodstvom ministrice za delo Klinarjeve iz Združene liste.

Premier Drnovšek je sprejel odgovor nemškega kanclerja Kohla in grškega predsednika vlade Papandreuja s pozitivnimi zaključki o približevanju Slovenije Evropski uniji.

Premier Drnovšek je 6. septembra govoril s predsednikom deželne vlade Furlanije-Juljske krajine Aleksandro Guerra o vključevanju Slovenije v EU, o poglobljanju gospodarskega in obmejnega sodelovanja

med obema pokrajinama.

Predsednik LDS dr. Drnovšek se je udeležil kongresa Liberalne internacionale na Islandiji, kjer so ga izvolili za podpredsednika te mednarodne zveze liberalnih strank.

Slovenski zunanji minister Lojze Peterle se je udeležil zasedanja Konference za razorožitev v Ženevi, na kateri Slovenija sodeluje kot opazovalka. Opozoril je, da še vedno velja prepoved ZN, ki preprečuje uvoz orožja in vojaške opreme v Slovenijo, kar je označil za politično diskriminacijo. Peterle se je v okviru konference sešel z generalnim direktorjem urada Združenih narodov v Ženevi in generalnim sekretarjem Konference za razorožitev Petrovskim.

V Zagrebu sta s papežem Janezom Pavlom II. somaševala tudi ljubljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar ter beograjski nadškof dr. Franc Perko. V Zagreb je šel tudi mariborski škof dr. Franc Kramberger.

Peterle na kongresu CSU

Predsednik SKD Lojze Peterle se je v Münchnu udeležil kongresa Krščanske socialne unije (CSU) Bavarske, kjer se je srečal s predsednikom Evropskih krščanskih demokratov in nekdanjim belgijskim premierom Martensom, ki je sprejel povabilo na kongres SKD 22. oktobra. Sestal se je tudi s predsednikom Bavarske krščanske socialne unije in zveznim finančnim ministrom Theom Waiglom in s sopredsednikom bavarsko-slovenske mešane komisije dr. Rudolfom Hanischem.

Pogovarjal se je tudi z generalnim tajnikom italijanske Ljudske stranke Botigliom. Sogovornika sta se strinjala, da je treba v odnosih z Italijo najprej uresničiti dejanja, ki bodo povečala zaupanje med obema državama.

Avstrijski zunanji minister Alois Mock je v govoru na kongresu kot prvo izmed reformnih držav, ki naj bi vstopile v EU, omenil Slovenijo.

Pismo od doma

Slovenija se počasi pobira. Počasneje kot smo pričakovali. Preveč je boja za oblast in preveč sebičnosti. Pri tem ni nobena stranka izvzeta, tudi krščanski demokrati niso vsi pošten. Morali bi, če bi hoteli gledati naprej, izstopiti iz obstoječe koalicije in zastaviti z novim programom naprej, pa je mnogim več do stolčkov kot do napredka naroda. Imamo veliko srečo, da smo se ločili od balkanskega kotla. Ne gre dobro, standard ne pada, ruševin ni, umrlo je nekaj ljudi, demokracija mora prej ko slej steči.

Čutim pa, da je v ljudeh podoben pozitiven naboj kot pred osamosvojitvijo: tedaj smo vsi želeli svojo državo, zdaj si vsi želimo pošteno in vsestransko bogato državo. Vendar pa je, kot je videti, to še najmanj mar politikom. Če bo šlo tako naprej, bodo tako rekoč vsi odleteli, takšno nezadovoljstvo nastaja z njimi. Da to res drži, je pokazal zadnji referendum o novih občinah. Pol ljudi ni šlo na volišče, večina je glasovala proti novim malim občinam. Ni razumevanja, komunisti pa hočejo ljudi spreti in vladati še naprej.

Pot k resnici in svobodi

S spominsko mašo koprškega škofa Metoda Piriha v Logu pri Vipavi so se začele prireditve ob obletnici — po mnenju zgodovinarjev — največje bitje na slovenskih tleh.

Škof Pirihi je o spopadu med rimskim cesarjem Teodozijem in proticesarjem Evgenijem dejal, da je bila „ena najbolj krvavih državljanskih vojn“. Zmago Teodozija so krščanski sodobniki „razumeli kot poseg Boga, kot zanesljivo zmago nebeškega orožja nad neverniki“. Koprski škof Metod Pirihi je popoldne najprej blagoslovil vitražno okno z motiviko Teodozijeve zmage v cerkvi sv. Primoža in Felicijana v Vrhpolju, nato pa še novi grb vasi. Osrednji dogodek je bil odkritje znamenja na skali nad vasjo. Kraj, kjer naj bi Teodozij v noči na 6. september 394 „goreče molil“, so Vrhpoljci poimenovali Teodozijevo skalo. V zvezi s tem je dr. Janez Marolt, profesor na mariborski Pedagoški fakulteti, v svojem predavanju dejal, da je postavljanje bitke „na visoko skalo pri Vrhpolju mogoče, vendar hagiografsko obarvano in zato nezanesljivo.“

Predsednik SKD in zunanji minister Lojze Peterle je poudaril, da pomeni spopad za prevlado v Rimskem cesarstvu tudi „razmislek o slovenskih tleh v zgodovini in o slovenski zgodovini.“ Orisal je doganje med prvo in drugo svetovno vojno ter med osamosvojitveno vojno pred tremi leti. Dogajanje po drugi svetovni vojni na Slovenskem je primerjal z ravnanjem Teodozija; ta je privrženec Evgenija pomiloštil, medtem ko so slovenski zmagovalci za

Križ v spomin na Teodozijevo zmago

pokončanje drugače mislečih zaprosili celo tuje.

Sledilo je odkritje Teodozijevega križa. Več kot tri metre visoki križ je iz belega kamna izdelal domačin Lucijan Lavrenčič, študent likovne smeri mna ljubljanski Pedagoški fakulteti.

Proti večeru se je začel ljudski tabor pod geslom „1600 let poti k svobodi in resnici“. Pripravili so ga ajdovski odbori SKD, SDSS, Slovenske nacionalne desnice in občinska podružnica SLS.

Valter Pregelj, „Slovenec“, 5. septembra

Proslava 40-letnice SKA v Ljubljani

Sredi Ljubljane je skoraj pred pošto visel čez Cankarjevo cesto velik transparent z vabilom na proslavo 40-letnice Slovenske kulturne akcije iz Argentine, kakor so Ljubljančane opozarjali tudi nalepljeni plakati in reklame po časopisih.

Proslava se je pričela v petek, 9. septembra zvečer s predstavitvijo Zbornika SKA. Predstavil ga je inž. Jeromen v imenu Mohorjeve družbe (ki ga je založila) in opisal pomembnost tega zbornika, ki bo odprl nove možnosti za poznejša globoka raziskovanja. Arh. Eiletz se mu je zahvalil v imenu SKA, potem pa se je razvila krajša debata, v katero je med drugimi posegel tudi pisatelj Zorko Simčič. Moderatorica je bila Lučka Poznič.

Istočasno je bila razstavljena tudi razstava knjig in publikacij SKA v lepo izdelanih vitrinah vzdolž stranskih sten iste dvorane. Vse to je skrbno in z izredno požrtvovalnostjo predstavil dr. Janez Arnež. Na zadnji steni pa so bile razstavljene fotografije iz življenja SKA in njenega gledališča.

Takoj za tem pa je bila odprta razstava likovnih del naših ustvarjalcev: France Gorše, Bara Remec, France Ahčin, Milan Volovšek, Aleksa Ivanc, Stanislav Rapotec, Marija Savinšek, Ted Kramolc, Tone Kržišnik, Ivan Bukovec, Andrej Makek, Marjan Grum, Andrejka Dolinar in Marjetka Dolinar, ki so razstavljali v mali galeriji v pritličju Cankarjevega doma. Ta salon je bil odlično in estetsko pripravljen in primerno osvetljen (za kar so poskrbeli ga. Olga Butinar-Čeh s sodelovanjem Marjetke Dolinar, Zalke Arnske in Marka Jermana). Razstava je bila odprta do torka.

Slavje se je nadaljevalo v soboto. Zjutraj je v istem salonu Pavči Maček Eiletzeva prebrala referat o gledališču, ki ga je pripravil Lojze Rezelj, z nekaterimi svojimi dodatki. Nato pa je dr. Edo Škulj podal izčrpno predstavo glasbene delavnosti SKA z nekaterimi magnetofonskimi vložki iz plošče kvarteta Fink.

Zvečer je univ. prof. dr. Helga Glušič podala strokovno izdelan referat o književnem ustvarjanju v okviru SKA, za njo je dr. Janez Zorec v zanimivem predavanju opisal najnovejše dosežke pri odkrivanju izvora in starosti sončnega sistema.

Vsa ta predavanja so bila zadovoljivo obiskana (od 30 do 200 slušateljev). Moderatorica je bila Pavlinka Kocmur.

Glavni dan proslave je bila nedelja. Ob 9. zjutraj je škof Kvas (v odsotnosti dr. Šuštarja, ki se je udeležil papeževga obiska v Zagrebu) daroval mašo za žive in umrle člane SKA; koncelebrirala sta med drugimi dr. Rafko Vodeb in France Cukjati.

ponovno ovrednotil človeka v vseh njegovih dimenzijah. Zdi se, da izgublamo pred svetom in pred seboj pravo sliko o sebi.

Oton Župančič nam je zapel v Podobi: „O, da nam je priti do svoje podobe, i meni i tebi, narod moj!“

Slovenski kulturniki: pomagajte nam spet najti našo pravo podobo, pravo slovensko identiteto, katere pa seveda ne more biti brez mirne a jasne osebnosti. S sprostivno srčnih energij nam pomagajte zgraditi novo civilizacijo ljubezni kot branik pred kulturo sovraštva in nasilja, egoizma in indiferentizma. Skušajte razumeti in podpirati Slovence po svetu pri njihovih naporih za narodnostno ohranjanje. Spoštujemo drug drugega v svoji drugačnosti in zaupajmo v boljšo bodočnost Slovenije!

Vivat Slovenia perennis!

Škof Kvas je v ganljivi pridigi orisal vso tragedijo in veličino zdamskih kulturnikov.

Pred skoraj polno Gallusovo dvorano Cankarjevega doma je v nedeljo zvečer SKA praznovala svečano svojo 40-letnico.

Ta glavna prireditev je odlično uspela. SKA so pozdravili dr. Peter Vencelj (tajnik za Slovence po svetu), dr. Sergij Pelhan, minister za kulturo; pisni pozdrav Slovenske akademije znanosti in umetnosti je poslal njen predsednik dr. France Bernik; za njim je nagovoril navzoče ljubljanski župan inž. Jože Strgar; pisatelj Alojzij Rebula je imel v imenu Društva slovenskih izobražencev v Trstu čudovit nagovor; Boštjan Kocmur je za konec pozdravil v imenu društva Slovenija v svetu, ki je ta večer organiziralo. Povezoval je proslavo pesnik Tone Kuntner.

Slavnostni govor je imel predsednik SKA arh. Marjan Eiletz, ki ga prinašamo na uvodnem mestu.

Vsi pozdravi kakor tudi predavatelj so bili deležni toplega pozdrava.

Sledil je koncertni del.

Marko Bajuk je pel štiri samospeve Juana Salomona iz Mendoze ter dve deli Josipa Ipavca; Veronika Fink samospeve Geržiniča Mrak in Pomladna radost, López Bucharda Canción del carretero in Guastavina Bonita rama del sauce; Marko Fink pa Geržiničev samospev Jesenska pesem, Osanovo Ne najdem domov (po Balantiču) in Guastavinovi Mi viña de Chapany in Mi garganta.

V drugem delu pa je bil predstavljen oratorij Irenej Friderik Baraga, ki ga je na besedilo dr. Tineta Debeljaka uglasbil prof. Alojzij Geržinič, ki je s tem doživel svojo krstno predstavo v Sloveniji. Pel je zbor Consortium musicum pod vodstvom Mirka Cudermana. Poleg solistov zbora so peli solo še Marko Bajuk in Marko Fink. Pri klavirju je spremljala Nataša Valant, recitator pa je bil Janez Albreht iz ljubljanske Drame. Z burnim aplavzom je publika nagradila vse nastopajoče. Ves program je neposredno prenašal Radio Ljubljana.

Po končani in lepo uspehi proslavi (preko 800 oseb) so se povabljeni udeležili pogostitve v salonu Kluba Cankarjev dom, kjer so se strnili predstavniki večjega dela kulturne Ljubljane pa tudi nekaj političnih osebnosti.

Glede organizacije proslave najavedemo, da je v Ljubljani nosilo levji delež pri delu in naporu društvo Slovenija v svetu. Zalka Arnske, ki je bila od SVS določena za koordinatorko, je izvrstno opravila vso težko nalogo, ki je vsebovala nešteto postavk in tudi zasluži vso hvalo. Zahvaliti se je treba tudi direktorju CD Mitji Rotovniku za vse usluge in prijaznost.

Delegacija SKA, kjer sta arh. Eiletz spremljala še Marko Fink in Boštjan Kocmur, je bila sprejeta pri ministru za kulturo dr. Sergiju Pelhanu, ki jih je sprejel skupaj z Markom Jenšterlom in Petrom Božičem. Minister je dejal, da se ministrstvo za kulturo zaveda pomembne vloge, ki jo je SKA odigrala v 40 letih brez pomoči matične domovine in ceni njene dosežke v literaturi, likovni umetnosti in glasbi. Slovenska književnost, ki je tam nastajala, je zdaj dostopna vsem Slovincem. Zato bo njegovo ministrstvo še naprej denarno in vsebinsko podpiralo SKA pri njenem kulturnem delu in tudi želi, da bi argentinski Slovenci postali most pri izmenjavi slovenskih in južnoameriških kulturnih dobrin. Marjan Eiletz se mu je v imenu vseh članov SKA zahvalil in poudaril, da je bilo ministrstvo za kulturo prvo, ki je sprejelo SKA kot sodelavko pri utrjevanju slovenskega kulturnega prostora.

Slovenski kulturniki...

Nad. s 1. str.

mlajši ostajajo v tujini. Spet upamo in čakamo na slovensko zdamsko pomlad, na tretjo generacijo „slovenskega čudeža“.

Danes vam, dragi rojaki in prijatelji, polagamo obračun za skoraj polstoletno fizično odsotnost zamolčanih slovenskih kulturnih ustvarjalcev. Presojajte njihovo zmogljivost in njihove dosežke, izluščite njihovo zavzetost za slovenske narodne vrednote, odkrivajte ljudi, ki so se izgarali v prekletstvu izgnanstva, a so Slovenijo nosili s seboj v svojih srcih, nje, ki so že umrli ali pa tiste, ki bodo umrli z blagodejno zadoščenostjo, da so storili svojo dolžnost do naroda, kateremu so bili vselej zvesti. Zvestoba in ljubezen sta bili njihov „raison d'être“ in gonilna sila.

Tujina kot geografski pojem navadno ni bila negativna za ustvarjalnost umetnikov vzdolž človeške zgodovine. Hujša je hladna „tujina“, ki se je polastila s sovraštvom zakrknjenih src nekaterih doma živčih rojakov, kajti ta ima strahotno razdiralno silo, ki se obrne proti njim samim, ko jim sovraštvo oslepi pogled v realnost. To so pravi tujci, osamljeni in izolirani.

Dovolj je bilo že „pretrganih vezi“ med rojaki. Skušajmo ohraniti tiste vrednote, ki so zmožne vzdržati zgodovinsko in biološko preizkušnjo! Tu bi bil del poslanstva slovenskih kulturnikov!

Slovenski narod v današnjem času doživlja resno moralno krizo, katere vzroke je moč najti v naši bližnji ali celo daljni preteklosti, njen posledice pa se čutijo vsak dan huje na različnih področjih javnega življenja. Dejstvo, da se taki pojavi dogajajo pri skoraj vseh narodih, nam ne more biti v tolažbo, če pomislimo na našo majhno število. Naš narod bije vsak dan bitko za

preživetje in nihče se ne more izogniti svoji odgovornosti, še najmanj kulturniki. Ko so pred nekaj leti, v času „slovenske pomladi“ pod prisilo enoumja, naši drzni kulturni delavci v domovini dvignili svoje proteste, so s tem brez dvoma pomagali zrušiti trhli absolutizem, tako bi se morali ponovno slovenski svobodno misleči kulturniki dvigniti nad razburkano površino današnje slovenske civilne družbe, ter maziliti narodno telo z oljem miru in sprave, v spoštovanju do bližnjega, v iskanju pravice in resnice. Naš slovenski pevec Anton Dermota — citira ga dr. Edo Škulj — je nekoč dejal: „Umetnost je marsikdaj zadnji most, ki more zblížiti ljudi. Zadnji, ali pa tudi prvi. Umetnost ublaži mnoga nasprotja in sovraštva, poveže ljudi na osnovni ravni človečnosti...“

Če bo kdaj v Sloveniji pričel pojenjati „duh“ slovenstva, če se bo pri našem narodu začela slabiti volja do življenja, tedaj sezite po zapisih svojih rojakov iz zamejstva in videli boste, da je tudi v njihujših človeških težavah mogoče živeti pokončno, da je bolj zdravo za narodovo življenje hoditi z dvignjeno glavo in z jasnim pogledom v višino kakor pa brskati z nogami po blatu, da je skrb za humanistične vrednote nujna terapevтика za narodove slabosti, da sta smisel in ljubezen do življenja prvi pogoj za zdravo rast vsakega naroda.

O, da ne bi v našem narodu in to celo med tako imenovanimi „kulturo vodečimi krogi“ nikdar več dajali prednost kakšni ideologiji pred interesi naroda!

Ob koncu stoletja doživljamo širom sveta in tudi v domovini grozljivo napredovanje puščave materializma z vsemi svojimi škodljivimi posledicami, poplavo komercializirane sub-kulture in pomanjkanje temeljnega občutka pravičnosti, ki bi

Pogovor z arh. Marijanom Eiletzom, predsednikom Slovenske kulturne akcije

Slovenija brez meja

Kdaj ste odšli v Argentino? Kako vam je uspelo pridobiti strokovno izobrazbo in ugledni položaj v novi deželi?

V Argentino sem prišel v začetku leta 1948. Že po nekaj mesecih sem se začel zanimati za študij na univerzi. Ker sem v Rimu opravil maturitetne izpite, sem v Argentini lahko zaprosil za nostrifikacijo mature; za to je bilo treba narediti sedem izpitov na Colegiu de Buenos Aires. Tako sem se že leta 1950 vpisal na fakulteto za arhitekturo na buenosaireski univerzi, kjer sem leta 1958 diplomiral. Pri tem je treba upoštevati, da sem se vsa ta leta moral preživljati z osem- do deseturnim dnevnim delom, zato sem študiral večinoma ponoči.

Utriranje poklicne kariere je bilo seveda težavno, predvsem prva leta. Kasneje, ko sem si bolj utrdil pot, je šlo nekoliko lažje, ker so se naročniki vselej vračali z novimi naročili.

Pri katerih mojstrih ste izoblikovali svoj arhitekturni slog?

Študiral sem in se poklicno oblikoval v obdobju 1950-1960. V tej dobi je izbruhnila „moderna“ arhitektura, z najpomembnejšimi mojstri, kot so Frank Lloyd Wright, Le Corbusier, Mies van der Rohe, Richard Neutra in drugi. Skušal sem izdelati svoj lastni način izražanja in se otresti vplivov modnih stilov. Kljub temu sem bil bolj privrženec Wrightovega „organičnega“ priema kot Le Corbusierjevega „funkcionalizma“. Brskal sem tudi po Plečnikovem opusu, katerega sem deloma poznal še iz pred- in medvojne dobe, pa tudi iz knjige Architectura perennis, ki mi jo je podaril oče.

Kako je pri vašem delu sodelovala slikarka Bara Remec? Kako sta usklajevala vajine zamisli?

S slikarko Baro Remec sva sodelovala pri oblikovanju slovenske cerkve Marije Pomagaj in Slovenske hiše v Buenos Airesu. Naročnik, msgr. Anton Orehar, mi je

pustil svobodo pri izbiri sodelavcev. Ker sam nisem bil izkušen likovni ustvarjalec, sem v krog sodelavcev vključil poleg Bare Remec še arhitekta Jureta Vombergarja in kiparja Ivana Bukovca.

Bara Remec je zasnovala v železu izdelana figure apokaliptičnih angelov na spominski steni ter vrata tabernaklja. Pozneje sem jo naprosil tudi za vrsto lesenih figur na stopnišču Slovenske hiše, ki nekako ponazarjajo romarje. Imam zelo lepe spomine na to Barino sodelovanje, s katerim sva začela prijateljstvo, ki je trajalo do njene smrti.

Posebno vas zanima kiparstvo. Ali ste sodelovali pri umetniški šoli Slovenske kulturne akcije? Kako se spominjate umetnostnega zgodovinarja Marjana Marolta?

Moram reči, da sem že od zgodnjih šolskih let čutil nagnjenja do likovne umetnosti. Do vojne sem se ukvarjal predvsem z risanjem. V Buenos Airesu sem s tem tudi nadaljeval po priporočilu prijatelja Marjana Koritnika, prezgodaj umrlega nadarjenega umetnika. Oba sva hodila na Asociación Estímulo de Bellas Artes. Po kakšnem letu sem ta tečaj opustil, ker sem se moral bolj posvetiti študiju arhitekture. Vseeno pa sem tu in tam segel po kosu glin in gnetel figure, za kar sem čutil še večje nagnjenje kot do slikarstva. Prav to me je tudi potrdilo v moji odločitvi za arhitekturo.

Na žalost nisem našel priložnosti, da bi se resno vključil v umetniško šolo pri Slovenski kulturni akciji, čeprav sem bil že na tem, da se vpišem. Sledil sem razvoju te šole in se udeleževal razstav in predavanj njihovih profesorjev.

Imam lepe spomine na Marjana Marolta, človeka, ki je živel samo za slovensko kulturo. Skoraj nemogoče je opisati njegovo strokovno vnemo in požrtvovalnost v takratnih, za nas „pionirskih“ časih v Argentini. Z Maroltom so sodelovali tudi Bara Remec, kipar France Ahčin ter slikar in ki-

par Milan Volovšek. Prav Milana sem občudoval pri njegovih plastičnih prijemih. Žal je kasneje opustil kiparstvo in se posvetil predvsem slikarstvu, kjer je dosegel zelo lepe uspehe, vendar ga jaz nenehno bodrim, naj se vrne k plastiki.

Plečnik se vam zdi slovenska simbioza Franka Lloyda Wrighta in Gaudija. Nekoč ste omenil, da mu je bil včasih eklekticism mogoče v napoto. Ali bi lahko razložil na kakšnem primeru?

Wrighta in Plečnika sem spoznal skoraj hkrati; pri obeh sem začuden odkril zelo sorodne prijeme. Kasneje sem nekaj takih potez odkril pri genialnem Gaudiju, tudi on je bil kot onadva samorastnik v svoji deželi.

Res sem včasih malo kritično ocenjeval nekatere Plečnikove detajle, na primer vhod na Žale. Ne vem, ali smemo v teh Plečnikovih „licencah“ govoriti o eklektizmu, ki je vsekakor negativna lastnost v arhitekturi. Danes menim, da je temu geniju treba dopustiti njegove posege po klasičnih elementih, ki pa jih je vselej mojstrsko dopolnjeval s svojo kreativno silo.

Gotovo ste večkrat srečali Vebrovega učenca in filozofa dr. Brumna. V Hurlinghamu sta bila celo soseda. Kakšni so vaši spomini nanj?

Na Vinka Brumna me je vezalo dolgotrajno prijateljstvo, ne le zaradi sosesčine v Hurlinghamu, temveč zaradi spoštovanja do njegovega dela in njegove doslednosti. Njegova desetera predavanja, članki in knjige so obogatili slovensko kulturo v zdomstvu. Danes lahko mirno trdimo, da je bil Brumen eden od stebrov Slovenske kulturne akcije. Nekateri emigranti so včasih ugovarjali njegovim sociološkim študijem o izseljenstvu, vendar mislim, da bo prihodnost še pokazala upravičenost njegovega razmišljanja.

Poleg Zedinjene Slovenije je Slovenska kulturna akcija druga osrednja organizacija slovenske skupnosti v Argentini. Kakšna je njena vloga in notranja sestava?

Slovenska kulturna akcija je bila ustanovljena pred štirimi desetletji z namenom, da požiivi in poglobi kulturno ustvarjanje slovenskih političnih izseljencev po svetu. V tem je bila edina in njeno delo se ni prekrivalo z nobeno drugo emigrantsko organizacijo. V Argentini imamo kot osrednje društvo Zedinjeno Slovenijo, ki se že vsa leta, prav tako kot drugi krajevni „domovi“, ukvarja s splošno slovensko kulturo, vendar se Slovenska kulturna akcija skuša obdržati na čim višji ravni, v smislu svojega prvotnega poslanstva.

Naša organizacija je bila ustanovljena v zelo svobodnem in demokratičnem duhu. Vodil jo je upravni odbor, delovala je prek odsekov, ki so bili povsem avtonomni, vsakemu pa je načeloval od članov izvoljeni vodja.

Kateri odseki so najbolj dejavni?

Spočetka so bili vsi odseki zelo dejavni, kasneje pa se je delovanje nekaterih včasih oslabilo, vendar nikdar ni zamrlo. Danes, ko čutim osip starih ustvarjalnih stebrov, opažam v nekaterih odsekih nekako oslabiljenost, ne vem, ali jo smem imenovati krizo.

Danes dobro delujejo literarni, likovni, filozofski in teološki odsek, drugi recimo niso zelo dejavni, vendar je treba reči, da je dosti članov Slovenske kulturne akcije zaposlenih na istih področjih v drugih slo-

venskih društvih, kot se to dogaja na primer pri gledališkem odseku.

Ne smemo pa pozabiti izdaj revije Meddobje in časopisa Glas SKA, ki redno izhajata, zdaj ju subvencionira ministrstvo za kulturo Republike Slovenije.

Letos praznujete 40-letnico Slovenske kulturne akcije. V tem času je kljubovala bolj ali manj prijaznim vetrovom tujine in domovine. Katera imena so bila prelomna obdobja organizacije?

Najlepša in najbolj cvetoča leta našega delovanja so se prekrivale z leti najhujše politične prisile v domovini. Totalitarni režim nas je zamolčal, včasih se je celo skušal infiltrirati med nas, a mu to ni uspelo. Želja po svobodnem ustvarjanju, ljubezen in zvestoba do naroda so za nas bile krilatice. Od tod smo črpali energijo in kljubovali vsem oviram, predvsem zunanjim in pa tudi seveda gospodarskim.

Leta 1969 smo imeli manjšo notranjo prelomnico, če jo smem tako imenovati. Šlo je predvsem za to, kako se bo Slovenska kulturna akcija reorganizirala, da se še bolj utrdi pred zunanjim političnim pritiskom. V tem je bilo več pretiravanje kot upravičene bojazni, to se je izkazalo v naslednjih letih. Danes lahko s ponosom rečemo, da vsi nekdanji člani, ki so se nekoč tako ali drugače oddaljili, spet sodelujejo s Slovensko kulturno akcijo pri iskanju novih obzorij, složno zvesti tistemu poslanstvu, ki jih je združilo pred štiridesetimi leti.

Po odhodu Andreja Rota v Slovenijo ste nekaj časa opravljali naloge predsednika Slovenske kulturne akcije, nato pa postali njen predsednik. Kakšni so vaši načrti?

Pri SKA sem začel sodelovati kot scenograf gledališkega odseka, pod vodstvom genialnega Nikolaja Jeločnika. To je bila izredna doba, kjer sem z drugimi igralci sodoživljal ekstazo dramskega misterija v slovenskem jeziku trinajst tisoč kilometrov daleč od domovine, z zagonom in užitkom, pa z zadoščenjem ob prisrčnih aplavzih slovenskega občinstva na kvečjemu dva- ali včasih trikratnih ponovitvah.

Od leta 1969 dalje sem bil podpredsednik Slovenske kulturne akcije. Po Rotovem odhodu je nekako „naravno“ breme predsedovanja padlo name, čeprav sem se tameljito, a brezuspešno otepal. Rot je odšel in nedvomno pustil neko praznino, ki je do danes še nismo mogli zapolniti. Delamo, kar pač moramo, kolikor nam je še ostalo moči, zdravja, živcev in gospodarskih sredstev. Ta doba se je ujela s slovensko pomladjo, z osamosvojitvijo. Domovina nam je postala spet mati, nas priznala in celo podprla. Ostaja nam izziv prihodnosti slovenske emigracije, drugega in tretjega rodu na tujih tleh: kako dolgo še?

Omenili ste, da je „meddobja“ konec in da se nahajate oziroma nahajamo v novem obdobju. Kaj pričakuje Slovenska kulturna akcija od matične domovine?

Danes, ko je Slovenija začela živeti novo obdobje svoje tisočletne zgodovine, tokrat dokončno osamosvojena in svobodna, smo tudi politični izseljenci začutili tople tokove slovenske kulture, ki se je začela pretakati prek oceanov v „Slovenijo brez meja“, kot jo je imenoval pisatelj Ruda Jurčec. Želel bi si le to, da bi se naši stiki z matičnimi kulturniki poživili v duhu medsebojnega spoštovanja in zdravega optimizma. Ne smejo nas motiti bolj ali manj naravni pojavi političnih neviht mlade države, ki je komaj shodila. Želel bi si tudi nekoliko več kulturnosti v politiki, to se pravi, več etičnega posluha, malo več strpnosti do drugače mislečih in spoštovanja do resnice.

Pogovor pripravil Pavel Fajdiga „Slovenec“, 3. septembra 1994

„Antikomunizem vodi v totalitarizem“

Na tiskovni konferenci Združene liste (bivših komunistov) dne 8. septembra je Kumer dejal, da ima združevanje na desnici majhno napako, zato da je obsojeno na neuspeh. Napaka pa je v tem, da temelji na „antikomunistični platformi“. Dodal je še, da če bi to združevanje uspelo, odpira vrata totalitarizmu.

Tem izjavam je v imenu Sveta Narodnih demokratov odgovoril njegov predsednik Florjan Bulovec z naslednjim javnim pismom, ki je bil poslan tudi našemu listu in ga objavljamo:

Gospod Kumer! Vaša teorija ima veliko napako, ker temelji na komunistični platformi in ker je nelogična. Komunizem se je v vseh državah, kjer je prevladal, pretvoril v totalitarizem. Antikomunizem, kot nasprotovanje komunističnemu totalitarizmu, prav gotovo ne vodi v totalitarizem. Njegov cilj je (to kar komunizem ni) demokracija in pravna država.

Na kakšen „neuspeh“ je obsojen antikomunizem, pa nam nazorno kaže zgodovina zadnjih nekaj let: komunistični režimi se sesuvajo kot domine. Tudi tistim, ki se še upirajo kolesju zgodovine (npr.

Kuba), so dnevi šteti. Če ne bodo hitro odprli vrat demokracije, bodo ostali brez podložnikov, ali jim bodo ušli v antikomunistične države, ali pa bodo od lakote pomrli.

Drugo vprašanje je menda, ali je antikomunizem v postkomunizmu še aktualen. Tudi Vaša izjava potrjuje njegovo upravičenost. Prav tako delovanje Vaše, in še kakšne stranke, kaže na to, da komunistične ideje in metode še zdaleč niso odšle iz našega prostora. Le da so predstavljene v drugačni embalaži, lansirane z modernim marketingom ter zaradi tega bolj prikrite in nevarnejše. Toda protagonisti in njihovi cilji ostajajo isti: brezobzirno in ne meneč se za posledice, nagrabiti čim več oblasti, privilegijev in materialnih dobrin. Pokornim služabnikom pa je treba vreči toliko drobtin, da se ohrani njihova zvestoba.

Pa še to: platforma povezovanja strank slovenske pomladi je precej širša kot navajate Vi. Res pa je, da velik del našega programa temelji ravno na odpravljanju negativnih posledic komunizma in postkomunizma, saj je to predpogoj za napredek in boljše življenje v naši državi.

NOVICE IZ SLOVENIJE

SLOVENC V ARGENTINI

GORNJA RADGONA — V podjetju Arcont so izdelali več kot 2.500 bivalnih zabojnikov, ki so jih prodali četam Unproforja v Bosni in n Hrvaškem. Posel je tekel po maslu in prošnje za belo pobarvane zabojnike so prihajale kar po telefonu. Pa se je osebje v nabavni službi Unproforja zamenovalo in ni hotelo priznati naročil. Tako je podjetju ostalo tristo končanih zabojnikov, vrednih milijon dolarjev, ki pa jih ni lahko kam drugam prodati, ker so narejeni po določenih namenih, vendar upajo, da se bo stvar ugodno rešila. Arcont izvaža skoraj vso svojo produkcijo v Avstrijo in Nemčijo; na mesec izdela čez 200 zabojnikov.

LJUBLJANA — V Cankarjevem domu so poimenovali dve dvorani: Steklena dvorana, v kateri so bile tiskovne konference, manjši sprejemi, bo od sedaj naprej nosila ime po Lili Novy, pesnici, ki je ustvarjala v nemščini in slovenščini (1885-1958), Ovalna dvorana, kjer nastopajo eksperimentalne, neodvisne gledališke skupine, pa bo spominjala na Dušo Počakaj (1924-1982), nekdanjo igralko eksperimentalnih gledališč in kasneje članico Drame Slovenskega narodnega gledališča.

LJUBLJANA — Na 35. mednarodnem jazz festivalu je nastopil United Nation Orchestra, ki ga vodi kubanski saksofonist in klarinetist Paquito D'Rivera. Med mladimi orkestrami iz raznih držav Amerike so kritiki pohvalno omenili argentinskega trobentača in skladatelja Diega Urcola, ki se je proslavil s skladbo Blues for Piazzolla.

LJUBLJANA — Statistika kaže, da je v nesrečah pri delu, v gorah, v prometu in zaradi utopitve umrlo med leti 1969 in 1990 skoraj 16.000 ljudi. Od tega jih je približno deset odstotkov utonilo v rekah, morju in drugod. Številke so še popolnejše v zadnjih letih: v zadnjih štirih letih je utonilo 117 ljudi; v prvi polovici tega leta pa je 16 ljudi utonilo v potokih in rekah, trije v raznih bajerjih, po eden pa v morju in jezeru (med njimi je bilo pet otrok). Vzroki za utopitev so predvsem v kopanju v neurejenih kopališčih ter v precepenjanju lastnih plavalnih sposobnostih.

MURSKA SOBOTA — Promet na mednarodnem mejnem prehodu Dolga vas doživlja velik porast. V prvih šestih mesecih je prestopilo mejo 86.000 tovornih vozil, 8.000 avtobusov in 300.000 osebnih avtomobilov z milijon tristo tisoč potnikov. Po drugi strani pa se na ostalih mejnih prehodih z Madžarsko prestopi meje nižajo. Da bi promet v Dolgi vasi hitro stekel, predlagajo dve rešitvi: prva je dolgoročna in je vezana na izgradnjo avtoceste Koper-Lendava ter novega mejnega prehoda. Druga predstavlja preusmeritev potniškega prometa na mejni prehod Pince, ki bi ga „povišali“ z meddržavnega v mednarodni mejni prehod.

TIRNA — V tej zagorski vasi so praznovali 840-letnico prvega zapisa njihove vasi. Dr. Franc Kos je v Gradivu za zgodovino Slovencev v srednjem veku zapisal, da je Roman I., krški škof, jeseni 1154 kupil od koroškega vojvode Henrika za 60 mark posestvo ob Savi. Izvirno listino o tej kupčiji pa hranijo v Deželnem arhivu v Gradcu.

PODOLJEK — Devetnajstič so pripravili socialno-terapevtski tabor za otroke s posebnimi potrebami (avtisti, hiperkinetiki, itd.), to pot v dolini pod Savinjskimi Alpami. Udeležilo se ga je 53 osnovnošolcev in srednješolcev, ki so bili pod prostovoljnimi varstvom 23 psihologov, psihiatrov, socialnih delavcev in študentov z raznih fakultet.

CELJE — Nekdaj priznani hotel Pošta v celjski Aškerčevi ulici je bil po koncu druge svetovne vojne „nacionaliziran“ tudi tako, da ga od takrat dalje ni nihče več vzdrževal. Po osamosvojitvi pa so se oglašili nekdanji lastniki in zahtevali denacio-

nalizacijo. PTT je skušal stavbo dati v najem nekemu gostinskemu podjetju, pa ni bilo mogoče, ker so prostori s sanitarnega in gradbenega vidika neuporabni: električno in vodno omrežje je popolnoma potrgano in je treba vse prej urediti, preden se sploh govori o kaki vselitvi ali najemanju. Povrhu vsega stanovanjci (ki pa niso turisti) trgajo parket po sobah in z njim kurijo, kopičijo smeti in odpadke vseh vrst ter sliko Celja, ki se zavzema za sprejem v program „zdrava mesta“, postavlja v čudno luč.

MURSKA SOBOTA — V vsem Pomurju so lani odkrili dvanajst nasadov indijske konoplje, bolj znane kot marihuana. Za letos se obeta verjetni porast, saj so v prvi polovici izsledili že osem nasadov. Pomurje naj bi bilo zaradi rodovitnih tal in možnih prostorov po gozdnih jasad in domačih vrtničkih zelo primerna pokrajina. Odkriti pridelovalci so bili večinoma stari med 20 in 25 let, in bili hkrati uživalci ter prodajalci. Ankete pa so pokazale, da je približno dvajset odstotkov pomurskih srednješolcev že uživalo marihuano in da se problem širi že v osnovnošolske razrede.

ŽUŽEMBERK — Maja 1944 so partizani s topovi porušili cerkev sv. Mohorja in sv. Fortunata. Leto nazaj so se spravili k obnovi cerkve. Zidovje so popravili, naredili novo streho in obnovili oba zvonika, ki imata stekleni kupoli. Cerkev se drži prvotnega baročnega stila, ima pa nekatere sodobne izboljšave, kot so talno ogrevanje in sanitarije. Ker pa so cerkev imenovali „cerkev sprave“, bosta kupoli ponoči osvetljeni z belo-rdečo lučjo.

LENDAVA — Pomurski kmetje imajo petletne najemne pogodbe za štiristo hektarov madžarskih njiv. Lani so s pridelki imeli precej pregelavic, ko so jih hoteli preko meje spraviti v Slovenijo. Madžari so za izvoz pšenice, sladkorne pese, prosa in koruze zahtevali dajatve, ki veljajo za normalen izvoz. Poleg tega pa je problem še z lastninjenem nekdanjih kolhozov. Oglasili so se prejšnji lastniki in njihovi dediči ter zahtevali plačilo za najeto zemljo, čeprav so kmetje najemnino plačali že kmetijskim zadrugam, s katerimi so podpisali pogodbe. Zato sedaj resno premišlujejo o tem, če bi nadaljevali z najemom madžarskih njiv.

PONIKVE PRI ČRMOŠNJICAH — Lani so na Irskem člani gibanja Mavrica (Rainbow) odločili, da se čez leto zberejo v Sloveniji. In res se je v tem kraju v Kočevskem Rogu zbrala 1500-glava množica Mavričarjev, ki so si postavili raznobarvne šotore. Gibanje se je razvilo iz prvotnega hippijevskega festivala Woodstock in se iz ZDA razširilo v Evropo. Ti novi hippiji spoštujejo mir, ljubezen, „mater Zemljo“, zato se hranijo z biološko dinamično pridelano hrano in imajo v taborišču urejeno zbiranje smeti po kategorijah (steklo, plastika, pločevinka, razgradljive snovi). Po skupinah so potem igrali kitaro, meditirali ali brali v priložnostni knjižnici. Stroške pokrivajo iz „čarobnega klobuka“, kamor se stekajo prostovoljni prispevki. — Mavrica je neformalno organizirana ali pa formalno organizirana skupnost, zato je bilo veliko problemov z oblastmi, ki morajo izdati razna potrebna dovoljenja. V Sloveniji Mavričarjev ni dosti, vendar zadosti, da so ponudili Slovenijo za letošnje srečanje.

LJUBLJANA — Jure Košir in Matej Rovar sta znana kot resna in uspešna smučarja, zdaj pa se skušata povzpeti tudi na glasbene lestvice. Oba sta člana Košir Rap Team, ki je sestavila razne skladbe in jih že izdal na plošči. Njihova uspešnica, ki je prišla tudi na Evrovizijo, je Včasih smučam hit, naslednja pa Slalom Beat. Pesmi sestavljajo skupinsko na računalniški program, razni izvedenci pa jim dajo dokončno tonsko in producentsko sliko.

Osebne novice

Rojstvo: 2. septembra se je rodil Pavle Marvullo, sin Vicenta in Sonje roj. Rot. Iskrene čestitke!

Krst: 11. septembra je bila krščena Štefanija Aleksandra Papež, hči Francija in Lučke roj. Rant. Krstil je Tone Rant SDB. Čestitamo!

Poroka: V soboto, 10. septembra, sta se poročila v slovenski cerkvi Marije Pomagaj Tone Rode in Kristina Kremžar. Za priče so bili ženinova mati ga. Ivanka in njegov brat Andrej ter nevestini starši dr. Marko in ga. Pavla Kremžar. Med poročno mašo, pri kateri je pel Gallus, ju je poročil ženinov stric prelat dr. Franc Rode ob somaševanju dr. Jureta Rodeta.

Čestitamo!

22. obletnica Rožmanovega doma

22. obletnica Rožmanovega doma 28. avgusta je privabila presenetljivo lepo število rojakov iz bližnje in daljne okolice. Kot običajno je daroval sv. mašo dušni pastir Tone Bidovec z izredno pomembno pridigo o praktičnem izkazovanju krščanske ljubezni do bližnjega — prenešene tudi na Dom potrebnih — Rožmanov dom. Takoj po maši je predsednik Rožmanovega doma Peter Čarman podal poročilo o trenutnem stanju in prenavljanju zavetišča v vednost vsem Slovencem v Argentini in drugod po svetu.

„Naj izrazim ob današnjem praznovanju 22. obletnice Rožmanovega doma svoje veselje nad tako številno udeležbo, v zavesti, da imamo še zveste prijatelje in dobrotnike. Moram pa ob tej priliki izreči še posebno priznanje vsem, ki so do sedaj na kakršenkoli način pripomogli k nadaljnjemu napredku našega Doma počitka. Zvestim sodelavcem in dobrotnikom tu v Argentini, Kanadi, Severni Ameriki ali kjerkoli po svetu za izkazano širokogrudno pomoč, zato — iskrena hvala!“

S staranjem rojakov v zdomstvu, se vedno bolj utrjuje prepričanje o pravilni zamisli prvih, večinoma že preminulih pionirjev, ki so kljub neštetim oviram drzno započeli in izvedli tudi do konca akcijo za postavitev Doma potrebnim. Kam naj bi se zatekli naši invalidi, ostareli, osamljeni in nebolj rojaki? Namesto duševno strtega, ubijajočega životarjenja v tujih ustanovah jim ta naš Rožmanov dom nudi toplo zavetje in pristno domače vzdušje.

Prav je, da ob tej priložnosti seznanim drage navzoče in ostale rojake o dosedanjem delovanju v dobro Zavetišča v zadnji

poslovni dobi. Kaj se je izboljšalo, izpopolnilo, kaj sploh ukrenilo za pospešen napredek Rožmanovega doma?

Prenovila se je predvsem sprednja stran poslopja — pročelje in prav tako zadnja stran s poživljajočimi barvnimi kontrasti. Tudi vodni rezervoar je bil potreben obnove. Še pred tem je bil prebeljen in prepleškan „chalet“ od zunaj in znotraj, že zaradi vselitve novega oskrbniškega zakonskega para. Prenovljena je bila tudi pralnica z vodnim rezervoarjem in dimnikom vred. Zunaj sprednjega dela glavnega prostora se je zabilo in prebarvalo vrsto kolov, da se prepreči dohod tujih avtomobilov z vsemi nevšečnostmi. Ker je naprava za centralno ogrevanje odpovedala, je bila potrebna temeljitega popravila. Kuhinja s shrambo je morala biti po tolikšnih letih prepleškana. Razbita stekla glavnega vhoda so bila zamenjana z novimi, zavarovanimi s posebnimi zaščitnimi mrežami. Tri prazne, še neurejene sobe s kopalnicami so bile prebeljene in prilagojene za ugodno bivanje. Zgrajeno je bilo novo skladišče, za hranitev orodja, miz in stolov. Naj še omenim nakup stolov in nekaj miz. Za vzdrževanje in ohranjanje vseh poslopnih prostorov je bilo potrebnih še nešteto manjših popravil, ki jih tu do podrobnosti niti ne omenjam. Izvedba ureditve balkona za praktično uporabo in popravilo strehe sta zaradi pomanjkanja finančnih sredstev prestavljeni za poznejši čas.

Kot vsaka socialna ustanova se mora spoprijemati tudi naša z vsemi mogočimi problemi. A s pomočjo naših že ustaljenih

Nad. na 6. str.

28. občni zbor društva Slovenska Pristava

Kot vsako leto smo se člani zelene Pristave zbrali, da pregledamo, kaj je bilo v teku leta narejenega, kaj je moralo ostati za naprej in kaj se bo lahko naredilo v tekoči poslovni dobi.

Zbrali smo se v nedeljo, 21. avgusta po nedeljski maši. V prijetnem gostinskem prostoru je predsednik društva Janez Jelenc pozdravil kar zadovoljivo število udeležencev in povabil, da se z molitvijo spomnimo članov pristavske družine, ki so v preteklem letu odšli v večnost. To sta bila ga. Francka Oman in organist Gabrijel Camernik. Nato je pred nami zaživel celoletno in nam obudilo marsikateri spomin.

Tako smo zvedeli, da je članov 286; da število ni padlo, potruditi pa se bo treba, da se dvigne, Marsikaj je bilo na stavbah narejenega in izpopolnjenega, da je Pristava lepša. Pa tudi življenja ni manjkalo: v Prešernovi šoli je letos 86 učencev, folklor-

na skupina pleše zelo pogosto na domačih in tujih odrih, mladina se redno udeležuje športnih, pevskih in družabnih dejavnosti. Tudi osamljeni in pomoči potrebni imajo v krožku Mater in žena zveste skrbnice. Ker pa je za vse delo potrebno imeti trdno ekonomsko podlago, je blagajniško poročilo prikazalo stanje, ki je omogočilo, da smo dosegli lepe uspehe.

Predsednik Jelenc se je posebej zahvalil odbornikom za njihovo delo in udeležbo na sejah, pa tudi njihovim družinam, ki so prikrajšane za prijetne urice skupnega življenja.

Po krajšem razgovoru o poročilih in napovedi načrtov, kako narediti Pristavo še lepšo, je bil letošnji občni zbor končan, odbor pa je po priporočilu nadzornega zbora dobil pohvalno razrešnico za storjeno delo v pretekli poslovni dobi.

GB

MALI OGLASI

ORIENTE S.R.L. - Prevozi - poroke - rešilni avtomobili - mrliske vežice - pogrebi - Monseñor R. Bufano 2651 (ex Camino de Cintura) 1754 San Justo - Tel.: 651-2500 / 651-2335

Proyectos de Informática S.A. - Avditorija pri kompjuterjih, programe 3419/91 D.G.I. - Franci Šturm - Emilio Mitre 435 - 13. nadstr. „D“ - Capital - Tel.: 433-1713

PSIHOLOGIJA

Lic. Jelka Oman, psihologinja. Psihološka pomoč pri učenju in vedenju, orientacija pri izbiri poklica in v njem, ter za starše in vzgojitelje. Finocchetto 1949, Hurlingham, Tel.: 665-0268
Psihoanalitični konzultorij; Lic. psih. Marko Mustar; Santa Fé 3228, 3° „M“ — Capital — Tel.: 831-3546.

ELEKTRONIKA

Električni material za industrijo in dom. Elektro Ader - Franci Jarc. Av. Ader 3295 - Munro; Tel.: 766-8947 / 762-1947

ZOBOZDRAVNIKI

Viktor Leber - splošna odontologija, implantes óseo-integrados; sreda in petek, od 14 do 18; Belgrano 3826 - 7. nadstr. „B“ - San Martín - Tel.: 755-1353.

TURIZEM

Potovanja, skupinske ekskurzije, letalske in pomorske vožnje poskrbi po ugodni ceni Marjeta Senk - Tel.: 762-2840.

LEGAJO N° 3545-82

Počitnice, izleti in potovanja v domovino informacije, hotelske namestitve, avtobusni prevozi, posredovanje vizumov in menjalnice. H. Yrigoyen 2742 - San Justo - Tel.: 441-1264/1265

ADVOKATI

dr. Katica Cukjati — odvetnica - ponedeljek, sreda, petek od 18. do 20. ure - Boulogne Sur Mer 362, La Tablada, Tel.: 652-5638

dr. Marjana Poznič - odvetnica - Vsak dan od 15. do 18. ure - Lavalle 1290, pis. 402 - Tel. 382-1148

dr. Franc Knaps — odvetnik - ponedeljek, torek, petek od 16 do 20 - Tucumán 1455 - 9. nadstr. „E“ - Capital - Tel.: 476-4435; tel. in faks 46-7991.

ZA DOM

Matija Debevec - soboslikar. Barvam stanovanja, pohištvo. Peguy 1035 - (1708) Morón.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda — Sarmiento 385 - 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - Tel.: 325-2127.

Kreditna Zadruga SLOGA — Bmé. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA — Bmé. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA — PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - República de Eslovenia 1851 - Uraduje ob sredah od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Nande Češarek).

SLOGA — PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS - Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias - Uraduje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 ure (ga. Marija Gorše).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) - H. Yrigoyen 2756 - Tel.: 651-1760. Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 ure (gdč. Julka Moder).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN MARTIN Slovenski dom - Córdoba 129 - Tel.: 755-1266 - Uraduje ob četrtkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (g. Stanko Oberžan).

Cena največ štirih vrstic \$ 4 - za enkratno objavo, za vsak mesec — 4 številke — \$ 12.-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11				12	13		14		
15			16			17	18		
19			20			21		22	
	23						24		
25	26					27		28	
29				30	31				
	32			33	34		35		
36			37			38	39		40
41			42				43	44	
45					46				

Slovenska kulturna akcija

prof. Matjaž Puc

KULTURNA IN NARAVNA DEDIŠČINA V SLOVENIJI

V soboto, 24. septembra ob 20. uri v Slovenski hiši.

TABOR D.S.P.B. ARGENTINA

vabi soborce in rojake z družinami k spominski maši za

gen. Leona Rupnika,

ki bo v nedeljo, 25. septembra 1994 ob 11.30 v Rožmanovem domu.

Po sv. maši govori dr. Stanko Kociper,
sledi deklamacija in domobranska pesem,
nato pa okusno domače kosilo (pribor prinesite s seboj).

Bog - Narod - Domovina!

„Iz preteklosti gradimo za prihodnost“

33. OBLETNICA SLOMŠKOVEGA DOMA

Nedelja, 18. septembra - Celodnevni program

Prosta zabava ob zvokih ROCK & POLKA

Vsi prisrčno vabljeni!

Rožmanov dom

Nad. s 5. str.

in morda še bodočih neslutnih dobrotnikov, upam, da bomo premostili prav tako nadaljnje težave.

Dovolite mi nazadnje še omembo števil sedanjih stanovalcev Rožmanovega doma. Trenutno domuje 12 potrebnih rojakov. Seveda je z leti preminulo že 44 domovalcev, ki so našli začetno ali stalno zavetje v Rožmanovem domu. Ostale so še nezasedene sobe, katere so namenjene v prvi vrsti bodočim potrebnim rojakom. Toda dokler so prazne, jih nudimo po dogovoru z osrednjim društvom „Zedinjene Slovenije“ skupinskim obiskovalcem iz Slovenije. Vabim — dokler je še čas — vse ostarele in osamele rojake, da ne oklevajo in čakajo v nedogled. Tu bomo podoživljali razvejano družabno življenje, sproščenost in zaslužen počitek, skratka — našli bodo svoj drugi dom.

Končno vam še sporočam, da bo sv. maša za pokojnega generala Leona Rupnika prihodnji mesec 25. septembra, nato pa kosilo. Naj se zahvalim še enkrat, dragi prijatelji, za izkazano pozornost in vas se-

Vodoravno: 1. Uvod, predgovor. 6. Del zakramenta spovedi. 11. Skupina človeških ali živalskih vrst, ki so med seboj sorodne. 12. Urejenost. 14. Posedujem. 15. Žensko ime.

16. Vrsta družabne igre. 18. Glavni števniki. 19. Osebn zaimek. 20. Prejemek. 22. Osebn zaimek. 23. Polotok v Sredozemskem morju. 25. Poganja cvetje. 27. Rahlo žarela. 29. Spokorniki. 31. Zapornik. 32. Grški bog vetrov. 33. Nasprotno dobremu. 35. Atom z električnim nabojem. 36. Staromodno orožje. 37. Pristanišče v Črnem morju. 39. Manj kot malo. 41. Glavni števniki. 42. Oslepariti. 44. Kemijski znak za Kalcij. 45. Izloček notranjih žlez, ki vpliva na delovanje organov. 46. Leopard.

Navpično: 1. Ravna črta med dvema točkama. 2. Vrhnji del hrbta. 3. Nadležna žuželka. 4. Šesta stopnja glasbene lestvice. 5. Robato. 6. Pokrito z odejo. 7. Osebn zaimek. 8. Nemška reka, zvezana s prekopom z reko Dortmund. 9. Odgovor na „zakaj“. 10. Brezbarven plin z ostrim vonjem, nastaja pri razkrajanju organskih dušikovih spojin. 13. Skupina delavcev z določeno nalogo. 16. Potovanje po zraku. 17. Dohodki, ki jih prinaša naložen kapital. 20. Živobarvni ptič v slovenskih gozdovih. 21. Prebivalci naših krajev pred prihodom Slovanov. 23. Žgoč. 24. Grški filozof, začetnik stoicizma. 26. Brez posebne važnosti. 28. Majhne odprtine v zidu. 30. Ogoljufan za zaupanje. 31. Krstno ime pisatelja Stritarja. 34. Brezbrižen za delo. 36. Posušen živalski mehur. 37. Vidni organ. 38. Oče. 40. Mik. 42. Pamet. 43. Veznik.

daj povabim na kosilo, ki so ga pripravile naše skrbne in večje kuharice. Hvala lepa!”

Po okusnem kosilu je sledilo živahno kramljanje med prijatelji in znanci ter ogled prenovljenih prostorov. Za poživitev tega družabnega srečanja je poskrbel ob spremljavi kitare že znani popevkar slovenskih, mednarodnih in tudi dovtipnih melodij Božo Šturm. Obletnico Doma je počastil s svojo navzočnostjo med drugimi tudi častni konzul Republike Slovenije Herman Zupan s soprogo. Z željo ponovnega snidenja čez nekaj tednov se je praznovanje 22. obletnice Rožmanovega doma zadovoljivo zaključilo.

NOVICE S KOROŠKE

STARI APARATI. Družba Phillips je v Celovcu je prevzela kupčijo starih TV aparatov za koroške občine. Stroški za odstranjevanje znašajo 200 šilingov za aparat. Dežela Koroška pa prispeva dodatna sredstva družbi Phillips.

ŽELEZNA KAPLA. Lovci imajo svoj jubilej. Že 20 let deluje krožek za gojitev

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE
Director: Valentín B. Debeljak
Propietario: Eslovenia Unida
Redacción y Administración:
RAMON L. FALCON 4158
(1407) BUENOS AIRES
ARGENTINA
Teléfono: (54-1) 636-0841
Telefax: (54-1) 636-2421

Glavni urednik:
Tine Debeljak ml.
Uredniški odbor:
Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati,
Gregor Batagelj

Correo Argentino Suc. 7
FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824

Registro Nac. de la Propiedad Intelectual N° 85.462

Naročnina Svobodne Slovenije: za Argentino \$ 55; pri pošiljanju po pošti pa \$ 60; obmejne države Argentine 90 USA dol.; ostale države v obeh Amerikah 100 USA dol.; Evropa 110 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 120 USA dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto 75 USA dol. za vse države.

Čeke na ime „Eslovenia Libre“

Stavljenje in oblikovanje:
MALIVILKO - Telefax: (54-1) 362-7215

TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L.
Estados Unidos 425 - Tel./Fax: 362-7215
(1101) Buenos Aires

srnjadi „Karavank“, gojišče so 53.000 ha. med Slovenijo in Koroško.

ROŽ - ŽELEZNICA 2000. Nasprotniki visokohitrostne železnice „Bahn 2000“ so pričeli v Rožu pobirati podpise proti gradnji. Pobudniki akcije so vidni komunalni politiki. Tudi nasprotniki v Podjuni so pričeli zbirati podpise. Razlika med Podjuno in Rožom je, da se župani do sedaj niso zavzeli za predlog prebivalstva. Uradno je protestirala do sedaj občina Pliberk. Dobro vas se trdno drži deželne linije.

ŠT. JAKOB V ROŽU. Občina namerava gradnjo stanovanja za starejše ljudi. Za kraj se še niso domenili, verjetno pa bo to zemljišče poleg farnege doma, za katerega teče sedaj pogajanje s krško škofijo.

OBVESTILA

SOBOTA, 17. septembra:

Mladinski pevski zbor San Justo: Koncert ob 20. uri

NEDELJA, 18. septembra:

Obletnica Slomškovega doma. Ob 11.30 sv. maša; ob 13 kosilo in ob 17 kulturni program.

SREDA, 21. septembra:

Sanmartinska Liga žena mati ima se stanek ob 18.30.

PETEK, 23. septembra:

Seja Medorganizacijskega sveta v San Justu.

SOBOTA, 24. septembra:

Slomškova proslava osnovnih šol. Ob 9 maša, nato prireditev v Slovenski hiši.

Redni pouk Slovenskega srednješolskega tečaja ob 15. uri v Slovenski hiši.

SKA - predavanje prof. Matjaža Puca: Kulturna in naravna dediščina v Sloveniji, v Slovenski hiši ob 20.

NEDELJA, 25. septembra:

V Rožmanovem domu spominska maša za gen. Rupnika z govorom dr. Stanka Kocipra. Na razpolago domače kosilo.

SREDA, 5. oktobra:

Sestanek ZSMŽ v Slovenski hiši.